

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIX/152/2017
Rady Powiatu w Choszcznie
z dnia 6 czerwca 2017 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Choszcznie

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE CHOSZCZEŃSKIM
NA LATA 2017-2021**

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej	4
1.1. Pojęcie przemocy w rodzinie	4
1.2. Formy przemocy	5
1.3. Skutki przemocy w rodzinie	5
2. Perspektywa prawna	7
2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie	7
2.2. Zadania ustawowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	9
3. Zasoby instytucjonalne powiatu	11
4. Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie	16
5. Założenia programu	22
6. Cele programu, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki.	23
7. Realizacja programu	26
7.1. Odbiorcy programu	26
7.2. Źródła finansowania	27
7.3. Realizatorzy programu	27
7.4. Termin realizacji	27
7.5. Monitoring i ewaluacja	28

Wstęp

Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Choszczeńskim na lata 2017-2021 jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie w wielu środowiskach, niestety nadal traktowana jest jako temat wstydlivy, upokarzający. Jednak od kilku lat rzeczywistość w tym zakresie zmienia się, wprowadzono nowe narzędzia prawne i procedury zmierzające do skuteczniejszej ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Dzięki kampaniom społecznym zwiększa się świadomość społeczna, a przeprowadzane szkolenia podnoszą profesjonalizm służb odpowiedzialnych za walkę z tym zjawiskiem. Większość sytuacji przemocowych zachodzi wewnątrz rodziny, nie wychodzi na światło dzienne i nie jest zgłaszanych. Doświadczają jej nie tylko kobiety, ale także dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne, a czasem także mężczyźni. Stosowanie przemocy wobec człowieka ma negatywne konsekwencje dla zdrowia fizycznego, rozwoju umysłowego, stanu psychicznego oraz umiejętności współżycia z innymi ludźmi. Zjawisko przemocy dotyka wszystkich warstw społecznych, nie jest to problem występujący tylko w tzw. rodzinach patologicznych. Przemoc w rodzinie może mieć miejsce we wszystkich warunkach społecznych, nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia.

Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Choszczeńskim na lata 2012 – 2016”.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Choszczeńskim na lata 2017 - 2021 stanowił będzie fundament udoskonalania systemu pomocy i profilaktyki w obszarze przeciwdziałania i ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie. Zadaniem programu jest zbudowanie spójnego i skutecznego systemu pomocy osobom uwięzonym w przemoc w rodzinie oraz podnoszenie jakości i skuteczności działań podejmowanych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

1. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

1.1. Pojęcie przemocy w rodzinie

Termin „przemoc w rodzinie” jest wykorzystywana dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Na potrzeby niniejszego programu przyjęto definicję przemocy określoną w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie zjawisko przemocy w rodzinie oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody².

Przemoc można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach świata. Ofiarami przemocy w rodzinie mogą być kobiety, mężczyźni, młodzi lub starzy, bogaci albo biedni, pochodzący ze wszystkich warstw społecznych i o różnych wpływach politycznych. Badania wykazują jednak, że prawdopodobieństwo jej wystąpienia wzrasta w tych środowiskach, gdzie obserwowane jest nasilenie zjawisk patologicznych np. alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, w rodzinach zdeintegrowanych i dysfunkcyjnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą w różnych jej odmianach.

---

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2005 Nr 180 poz. 1493), <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20051801493>, [dostęp: 09.01.2017].

² <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/3987-przemoc-w-rodzinie-definicja>, [dostęp: 09.01.2017].

1.2. Formy przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

1. Przemoc fizyczna – zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, to między innymi: bicie, popychanie, kopanie, duszenie, bicie przedmiotami, policzkowanie.
2. Przemoc psychiczna – wszystkie działania zmierzające do poniżenia ofiary, obrażenia, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, szantaż, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poddawanie stałej krytyce, kontrolowanie, ograniczanie kontaktu z bliskimi.
3. Przemoc ekonomiczna – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. Ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego.
4. Przemoc seksualna - zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli, to: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych.
5. Zaniedbanie - stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia, higieną i kształceniem .

Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach³.

1.3. Skutki przemocy w rodzinie

---

³ <http://www.niebieskaLinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/wybrane-informacje-i-artykuly/4045-formy-przemocy>, [dostęp: 09.01.2017].

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

1. Skutki indywidualne. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci i młodzieży – ofiar przemocy - skutkami mogą być również: konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Skutki przemocy dotyczą również sprawcy przemocy, który może ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony, może doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.
2. Skutki społeczne. Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników, jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.
3. Skutki ekonomiczne. Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie między innymi: policja, służba zdrowia, pomoc społeczna ale też i szkoły itp.

2. Perspektywa prawna

2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jako problem ogólnospołeczny ujmowany w kontekście łamania praw człowieka znalazła odzwierciedlenie w wielu dokumentach zarówno europejskich jak i krajowych.

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (z 2000 roku)

Dokument zapewnia o nienaruszalności, ochronie i poszanowaniu godności osobistej (art.1), o poszanowaniu ludzkiej integralności fizycznej i psychicznej (art.3). Potwierdza zakaz stosowania tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania (art.4), zakaz handlu ludźmi (art. 5), a także zakaz dyskryminacji, w tym ze względu na płeć (art. 21), zapewnia również prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 6).

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2009 r. Nr 114, poz. 946)

Konstytucja RP gwarantuje ochronę osób, w tym dzieci, przed przemocą domową (Art. 40) „nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. Kolejny (art. 47) - „każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym”. „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych” (art. 71, pkt 1). „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka. Ustawa określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka” (art. 72).

Art. 207 kk uznaje przemoc w rodzinie za przestępstwo – „za znęcanie się psychiczne czy fizyczne nad osobą najbliższą lub pozostającą w zależności od sprawcy przewidywana jest kara”. Znęcanie się musi mieć charakter wielokrotny, powtarzalny, wyjątkowo może to być również działanie jednorazowe, lecz intensywne i rozciągnięte w czasie. Jeśli zachowanie jednorazowe nie posiada powyższych cech traktowane jest jako inne przestępstwo – naruszenie nietykalności, uszczerbek na zdrowiu, groźba karalna. Zaniechanie określonego działania przez sprawcę także może rodzić dla niego odpowiedzialność karną. Do zaistnienia przestępstwa znęcania wystarczy, że sprawca dopuszcza się tylko jednego z rodzajów przemocy (tzn. psychicznej lub fizycznej). Również wymuszanie współżycia seksualnego, w tym także gwałt w małżeństwie jest przestępstwem – sprawca może wtedy również odpowiadać z art. 197 k.k.

Inne przepisy prawne wykorzystywane w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- zmuszanie do określonych zachowań (art. 191 k.k.),
- uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art. 209 k.k.),
- kradzież i kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej (art. 278 i 279 k.k.),
- naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 k.k.),
- porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej (art. 210 k.k.),
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki (art. 211.k.k),
- pozostawianie osoby, względem której jest się zobowiązanym do opieki, w sytuacjach zagrażających jej życiu lub zdrowiu (art. 160 k.k.),
- dopuszczenie się czynu lubieżnego wobec osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 k.k),
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych (art. 190 k.k.),
- nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności (art. 199 k.k), • obcowanie płciowe w stosunku do wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry (art. 201 k.k.),
- rozpijanie małoletniego (art. 208 k.k),
- niszczenie mienia (art. 288 k.k.),
- zniewaga (art. 216 k.k),
- uszkodzenie ciała (art. 156 i 157 k.k.).

Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. 1964 r. Nr 9, poz. 59)

W Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym sytuację osób doznających przemocy w rodzinie regulują przepisy prawa cywilnego:

- obowiązek rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka (art. 141),
- warunki orzekania separacji i rozvodu (art. 56, 61),
- orzekanie o winie w rozkładzie pożycia małżeńskiego (art. 57),
- rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej (art. 58 § 1),
- sposób korzystania ze wspólnego mieszkania w przypadku rozvodu (art. 58 § 2),
- warunki żądania od rozwiedzionego małżonka środków na utrzymanie (art. 60).

Ustawa z dnia 29 lipca z 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami

Ustawa m.in. wskazuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc. Ustawa zobowiązuje również gminy i powiaty m.in. do tworzenia własnych programów przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa, interwencji kryzysowej, prowadzenia ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy oraz prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców⁴.

2.2. Zadania ustawowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Jednolite działania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce określiła ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493

---

⁴ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/ogolne/krajowy-program-przeciwdzialania-przemocy-w-rodzinie-na-lata-2014-2020/>, [dostęp: 09.01.2017]

z późn. zm.). Ustawa ta została uchwalona „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Najważniejsze zapisy prawne dotyczące przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art.6) (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.), chyba, że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.
2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania:
  - opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
  - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:
  - opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
  - opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.
4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
  - opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:
- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
  - praca socjalna;
  - tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

3. Zasoby instytucjonalne powiatu

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art.7 pkt. 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy w rodzinie.

Na terenie Powiatu Choszczeńskiego są to:

- **Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie**, 73-200 ul. Grunwaldzka 30
- **Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawnie**, 73-220 ul. Kolejowa 9
- **Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pełzycach**, 73-260 ul. Starogrodzka 12
- **Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Reczu**, 73-210 ul. Ratuszowa 9
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku**, 73-2040 ul. KRN 16
- **Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzęcinie**, 73-231 ul. Szkolna 2

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z Ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją

dysfunkcji o innym podłożu: ubóstwa, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać.

Przy każdym ośrodku pomocy społecznej działają Zespoły Interdyscyplinarne pełniące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołów, wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zespoły zajmują się kompleksowo rodzinami oraz monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, informują o tym odpowiednie służby. Zespoły Interdyscyplinarne zbierają i przekazują informacje na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzą informacje na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjują tworzenie nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych (bądź wspierają już istniejące placówki).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie i działający w ramach PCPR- Punkt Interwencyjno – Mediacyjny

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zajmuje się między innymi pomocą osobom dotkniętym kryzysem. PCPR oferuje bezpłatne poradnictwo specjalistyczne w ramach interwencji kryzysowej, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest ono świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów związanych z przemocą w rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie realizuje swoje zadania również poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Prowadzone są w celu:

- powstrzymania osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy w rodzinie,
- uznania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zdobycia i podniesienia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,

- uzyskania przez osoby uczestniczące w programie korekcyjno-edukacyjnym informacji o możliwości podejmowania działań terapeutycznych.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie są kierowane w szczególności do:

- osób skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Prokuratura Rejonowa w Choszcznie

Do zadań prokuratury należy m.in.: przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem, zatrzymanie podejrzanego o przestępstwa, współpraca z innymi organami państwowymi. Osoby pokrzywdzone na skutek przemocy w rodzinie, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno - skargowym lub wnioszek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby pokrzywdzonej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z Policją ma obowiązek: wszcząć postępowanie przygotowawcze w celu ustalenia czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo, wyjaśnić okoliczności sprawy, ustalić osoby pokrzywdzone i rozmiary szkody, zebrać, zabezpieczyć i w niezbędnym zakresie utrwalić dowody dla sądu, wykryć i w razie potrzeby ująć sprawcę. W uzasadnionym przypadku na wniosek Policji lub z urzędu może zastosować środek zapobiegawczy polegający na nakazaniu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym wobec osoby, której co najmniej wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że podejrzany ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa groził. Środek ten stosuje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Oskarżony na swój wniosek może wskazać proponowane miejsce pobytu w placówkach zapewniających

miejsca noclegowe (z wykluczeniem placówek dla ofiar przemocy w rodzinie). Prokurator może także wnioskować do sądu pierwszej instancji właściwego do rozpoznania sprawy o przedłużenie stosowania nakazu opuszczenia lokalu na dalsze okresy nie dłuższe niż 3 miesiące, w sytuacji gdy nie ustały powody zastosowania w/w nakazu. W zależności od oceny zebranego materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem aktu oskarżenia do sądu, umorzeniem dochodzenia lub kierowanym do sądu wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania karnego.

Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

Wykonywanie m.in. czynności związanych ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu Karnego (Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5). W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonywali czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych. Kuratorzy sądowi wchodzi w skład zespołów interdyscyplinarnych oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych. Uwzględniając, że grupy robocze są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych w wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Powiatowa Komenda Policji w Choszcznie

Do podstawowych zadań Policji należy m.in.:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:

- interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”;

- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa);
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia;
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa;
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa;
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy;
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

W przypadku gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, które zgodnie z prawem powinny:

- przeprowadzić dokładne rozeznanie sytuacji,
- wezwać osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą,
- udzielić wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym,
- poinformować członków rodzin o możliwościach szukania pomocy, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia przestępstwa powiadomić organy ścigania.

Placówki Oświatowe działające na terenie Powiatu Choszczeńskiego

Przedstawiciele placówek oświatowych posiadają kompetencje do:

- rozpoznawania sygnałów świadczących o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania;
- utrzymywania kontaktu z rodziną dziecka;
- wystąpienia do sądu o wgląd w sytuację rodziny, powiadomienia policji lub prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa;
- udzielenia wsparcia;
- skierowania do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno-pedagogicznej;
- monitorowania sytuacji dziecka i rodziny, przy współpracy z innymi służbami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

- uruchomienia procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianej dla przedstawicieli oświaty w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą);
- wchodzenia w skład zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta, burmistrza, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.

W powiecie choszczeńskim działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która jako placówka oświatowa realizuje własne zadania poprzez diagnozę, konsultacje, terapie, doradztwo oraz działalność profilaktyczną i informacyjną.

Zadania ochrony zdrowia

Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową powinna prócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- przeprowadzenie spokojnej rozmowy z ofiarą bądź świadkiem przemocy domowej, umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania,
- poinformowanie osób o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy (służb, instytucji, sieć hosteli),
- rozpoznanie podczas rozmowy sygnałów świadczących o występowaniu przemocy,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenie wykorzystania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała),
- uruchamianie procedury „Niebieska Karta”,
- uczestnictwo w działaniach związanych z wykonywaniem czynności służbowych w ramach art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

4. Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się nadzwyczaj łatwe, np. „alkoholizm powoduje występowanie przemocy”. Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych

problemem alkoholowym jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk. Definicja zawarta w art.2 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Definicja ta nie wyczerpuje wszystkich znamion przemocy, nie mieści się w niej przemoc ekonomiczna.

Przemoc ma różne aspekty i oblicza:

- jest procesem, gdyż nie pojawia się zniemacka i tworzy cykle,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania totalnej dominacji nad osobą doznającą przemocy ,
- nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą,
- przejawia się w różnych formach.

Na terenie Powiatu Choszczeńskiego Ośrodki Pomocy Społecznej pomagają jednostkom i rodzinom w przewyżczeniu kryzysowych sytuacji życiowych, nie mającym możliwości ich samodzielnego pokonania. Pomoc społeczna świadczy usługi m.in. z tytułu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, przemocy w rodzinie. Pomoc w postaci pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego i prawnego udzielana jest nieodpłatnie wszystkim osobom wykazującym potrzebę wsparcia bez względu na sytuację dochodową.

Procedura „Niebieska Karta”

„Niebieskie Karty” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź

podejrzenia występowania przemocy. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, w pomocy społecznej od 2004 roku. Jest zalecana także do stosowania przez miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku, gdy w rodzinie występuje również problem alkoholowy. Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doświadczających i stosujących przemoc w rodzinie. Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” przez policjanta czy pracownika socjalnego to początek procesu pomagania. Każda z tych służb ma w swoich uregulowaniach prawnych możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy w rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Dokumentacja „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb różni się, choć założenia i cele procedury są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z wyżej wymienionych instytucji ma określone kompetencje i możliwości. Zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy, jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji, ustalany jest plan działania, a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb.

W roku 2015 założono 85 nowych „Niebieskich Kart” a w 2016r. założono 117. Nie wszystkie zgłoszenia i podejmowane w związku z nim działania potwierdzają występowanie przemocy w rodzinie, niemniej jednak liczba ta świadczy o coraz większej świadomości społeczeństwa odnośnie możliwości podejmowania działań przeciwdziałających przemocy. Poniżej przedstawiono liczbę nowo założonych w latach 2015 i 2016 „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach.

Wypełnienie „Niebieskiej Karty” nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i nie zawsze stanowi podstawę do wszczęcia postępowania karnego. Niebieskie karty są zakładane między innymi przez policję, która przesyła je do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

GMINA	Liczba założonych „Niebieskich Kart”	
	2015	2016
BIERZWNIK	8	15
CHOSZCZNO	34	44
DRAWNO	11	11
KRZĘCIN	8	7
PEŁCZYCE	16	25
RECZ	8	15

Osobom doznającym przemocy w rodzinie udzielano pomocy przede wszystkim w formie:

- inicjowania i rozpoczynania procedury Niebieskiej Karty,
- rozmów edukacyjno-informacyjnych,
- pracy socjalnej,
- interwencji kryzysowej,
- poradnictwa specjalistycznego,
- pomocy finansowej,
- przekazywania informacji instytucjom takim jak Policja, Prokuratura Rejonowa w Choszcznie, Sąd Rejonowy w Choszcznie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instytucje oświatowe.

W odniesieniu do osób stosujących przemoc w rodzinie podejmowano najczęściej działania takie jak:

- informowanie o skutkach stosowania przemocy,
- motywowanie do podjęcia uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych,
- motywowanie do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego w przypadku występowania uzależnienia,
- kierowanie wniosków o objęcie leczeniem odwykowym do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- kierowanie wniosków do sądu i prokuratury,
- poradnictwo specjalistyczne.

W ramach współpracy przedstawiciele instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie działają Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez;

- diagnozowanie problemu przemocy
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadaniem zespołu jest również organizowanie pomocy w indywidualnych przypadkach które przejąć mogą tzw. grupy robocze, które działają na poziomie operacyjnym i zajmują się organizowaniem pomocy konkretnej rodzinie. Skład grupy roboczej określony zostaje w zależności od danego przypadku.

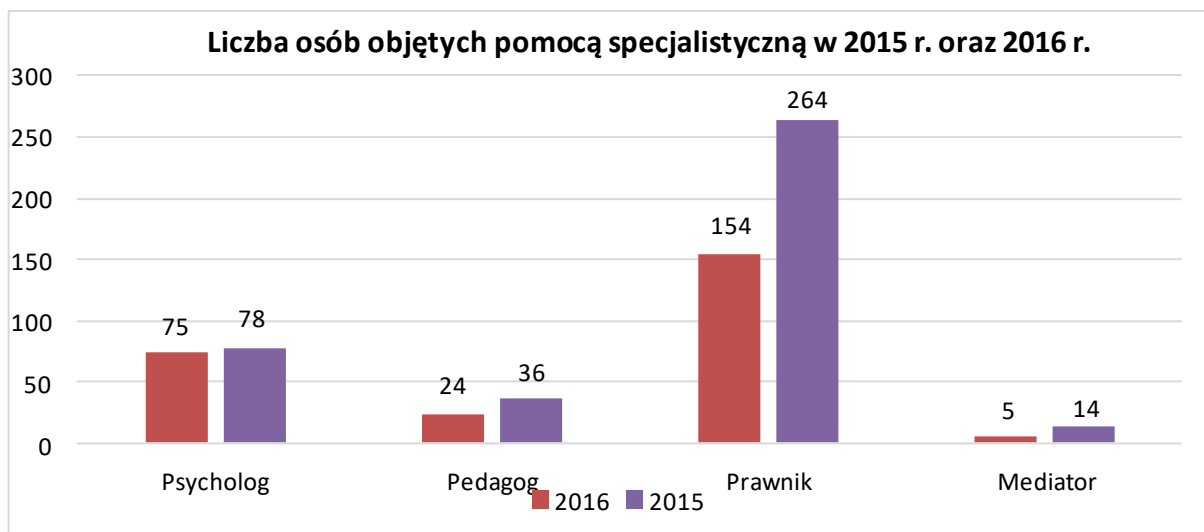
Zadania grupy roboczej zgodnie z art. 9b ust. 3 pkt. 1-3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy obejmują:

- opracowanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz osobom stosującym przemoc w rodzinie udzielana była również przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, za pośrednictwem działającego przy nim Punktu Interwencyjno- Mediacyjnego „Pomoc dziecku i rodzinie”. Informacje o osobach doznających przemocy w rodzinie trafiają do Punktu za pośrednictwem instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem temu zjawisku

na terenie Powiatu Choszczeńskiego oraz poprzez bezpośrednie zgłaszanie się ofiar do siedziby Punktu. Osobami doświadczającymi przemocy domowej udzielano pomocy przede wszystkim w postaci interwencji i poradnictwa.

- W 2016 r. w Punkcie Interwencyjno- Mediacyjnym „Pomoc dziecku i rodzinie”

udzielono pomocy 256 osobom (psycholog 75, pedagog 24, prawnik 154, mediator 5).

Praca w Punkcie obejmowała przede wszystkim rozpoznanie zgłaszanego problemu oraz dokonanie wstępnej diagnozy i podjęcie odpowiedniej interwencji.

Dla osób stosujących przemoc w rodzinie z terenu powiatu choszczeńskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie realizuje program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program jest bezpłatny i trwa 3 miesiące.

Uczestnikami są osoby wobec których Sąd wydał wyrok zobowiązujący do uczestnictwa w programie, osoby skierowane przez prokuraturę, policję i zespoły interdyscyplinarne, a także osoby chętne, które chcą popracować nad swoimi emocjami. Wzrasta liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym wyrokiem sądu.

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	2015	2016
Ilość osób rozpoczynających udział w programie	21	16
Ilość osób które ukończyły udział w	9	11

programie		

W latach 2015 i 2016 przeprowadzono po dwie edycje programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. W 2015 r. ukończyło – 9 a w 2016 r. ukończyło – 11 osób.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Zdaniem specjalistów to rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja programu przeciwdziałania przemocy powinna uwzględniać działania w sferze: prewencji, prawa, zdrowia, edukacji i pracy socjalnej. Z przeprowadzonej analizy danych wynika, iż na terenie powiatu choszczeńskiego występuje przemoc domowa. Jej ofiarami głównie są kobiety i dzieci. Problem przemocy w rodzinie, w większości gmin, jest problemem który ulega nasileniu. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie rzadko decydują się na podjęcie radykalnych kroków w celu zmiany swojej sytuacji. Przedstawione dane wskazują przede wszystkim na konieczność prowadzenia działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych. Działania te powinny zmierzać do podnoszenia świadomości społecznej, dotyczącej również ewentualnych możliwości wsparcia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie współpracuje z instytucjami i podmiotami realizującymi zadania w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie jak i stosującym przemoc, w szczególności z sądem, ośrodkami pomocy społecznej, kuratorami czy przedstawicielami zespołów interdyscyplinarnych.

5. Założenia programu

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;

- zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
- edukacji mieszkańców powiatu choszczeńskiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Uznając, że wszyscy mieszkańcy Powiatu Choszczeńskiego mają prawo do spokojnego i bezpiecznego życia oraz uwzględniając nadrzędną, określoną wizję rozwoju społecznego przyjętą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017 – 2025 za naczelny cel programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2017 – 2021 przyjęto cele wymienione w pkt. 6

6. Cele programu, działania, oczekiwane rezultaty, wskaźniki.

Cel główny : Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie choszczeńskim.

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla ofiar przemocy.
3. Ograniczenie stosowania przemocy poprzez opracowanie i realizację działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel szczegółowy 1:

Podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) Organizowanie kampanii informacyjnych promujących życie rodzinne bez przemocy, prawidłowe zachowania i postawy. (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, Komenda Powiatowej Policji, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły).
- 2) Edukowanie lokalnego społeczeństwa w zakresie zwiększenia świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie. (Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły).
- 3) Współpraca instytucji ze szkołami z terenu Powiatu Choszczeńskiego w celu organizowania zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost prawidłowych postaw i zachowań oraz poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemu przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości rodziców na temat prawidłowych metod wychowawczych.
3. Rozwój prawidłowych zachowań oraz ograniczenie zjawiska przemocy u dzieci i młodzieży.
4. Rozpowszechnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny wśród jak największej liczby odbiorców.

Wskaźniki:

1. Liczba wykonanych oraz przekazanych broszur, plakatów oraz ulotek dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz informujących o możliwościach uzyskania wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
2. Liczba kampanii informacyjno – promocyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Liczba wdrożonych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
4. Liczba programów promujących prawidłowe metody wychowawcze oraz liczba prelekcji i pogadanek dla rodziców.

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

Działania:

- 1) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego dla osób dotkniętych przemocą. (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły).
- 2) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób dotkniętych przemocą. (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły)

Oczekiwane rezultaty:

1. Swobodny dostęp do informacji dla osób dotkniętych przemocą.
2. Szeroki dostęp do nieodpłatnego poradnictwa psychologicznego oraz prawnego dla osób dotkniętych przemocą.

Wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z pomocy w ramach punktu konsultacyjno – interwencyjnego dla osób dotkniętych przemocą w podziale na wiek i płeć.
2. Liczba osób dotkniętych przemocą korzystających z poradnictwa psychologicznego oraz prawnego.
3. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych terapii dla osób dotkniętych przemocą.

Cel szczegółowy 3 :

Ograniczenie stosowania przemocy przez osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Działania:

- 1) Zastosowanie programów korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie)
- 2) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej).
- 3) Zorganizowanie specjalistycznych terapii dla osób stosujących przemoc w rodzinie. (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, szkoły).

Oczekiwane rezultaty:

1. Ograniczenie zjawiska przemocy poprzez zwiększenie umiejętności opanowania własnych emocji u osób stosujących przemoc w rodzinie oraz pracy nad sobą.
2. Zwiększenie świadomości zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Podniesienie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc w rodzinie na temat przemocy poprzez udział w specjalistycznych terapiach.

Wskaźniki:

1. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie korzystających z poradnictwa psychologicznego.
2. Liczba wdrożonych programów korekcyjno– edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie i liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno- edukacyjnych.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

7. Realizacja programu

7.1. Odbiorcy programu

Program kierowany jest do:

1. osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym:
  - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - dzieci,
  - osób starszych,
  - osób niepełnosprawnych.
2. osób stosujących przemoc w rodzinie,
3. świadków przemocy w rodzinie,

4. przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7.2. Źródła finansowania

Środki finansowe na działania zaplanowane w powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2017 – 2021 będą pochodzić z:

1. budżetu Powiatu Choszczeńskiego;
2. budżetów gmin z terenu Powiatu Choszczeńskiego;
3. budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych;
4. budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych;
5. funduszy europejskich;
6. funduszy organizacji pozarządowych;
7. innych źródeł.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność.

7.3. Realizatorzy programu

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021” ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie .

7.4. Termin realizacji

Termin realizacji działań wyznaczonych w powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyznaczono na lata 2017–2021. Wyznaczone cele są zaplanowane długoterminowo i są powiązane z nowym okresem programowania na lata 2017- 2021.

W miarę posiadanych środków finansowych, jak również pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej poszczególne zaplanowane działania będą realizowane sukcesywnie.

7.5. Monitoring i ewaluacja

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie, który na bieżąco będzie oceniał realizację programu na podstawie corocznych sprawozdań z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Choszcznie, placówek oświatowych, ośrodków pomocy społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji w Choszcznie.

Przedstawiony „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017- 2021 ” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i w wyniku ewaluacji zadania w nim zawarte mogą ulegać zmianie. Jego opracowanie postuluje bardziej skuteczną, efektywniejszą i pełniejszą realizację działań na rzecz osób uwikłanych w przemoc w powiecie choszczeńskim.